

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys remissyttrande över promemorian Avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer (Ds 2018:25, S2018/03634/FS)

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) har enligt sin instruktion till uppgift att ur ett patient-, brukar-, och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. Det är utifrån dessa perspektiv som Vårdanalys yttrande tar sin utgångspunkt.

4.1 Ny förordning om avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer med gynekologisk cellprovtagning

Vårdanalys tillstyrker förslaget om avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer med gynekologisk cellprovtagning men lämnar följande synpunkter.

Vårdanalys instämmer med promemorian i att det är angeläget med ett högt och jämlikt deltagande i screening för livmoderhalscancer. Avgiftsfrihet bidrar till nationell enhetlighet i erbjudandet gentemot individer i screeningens målgrupp, vilket Vårdanalys menar är positivt.

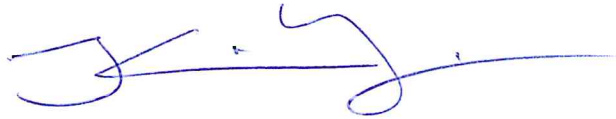
I promemorian beskrivs att det finns ett flertal faktorer som i vetenskapliga studier visats kunna påverka deltagandet i positiv riktning, bland annat låg eller ingen avgift för undersökningen. Vårdanalys hade önskat att promemorian innehållit ett resonemang om hur avgiftsfrihet förhåller sig till andra faktorer och möjliga insatser för att öka deltagandet i screening för livmoderhalscancer. Forskning visar till exempel att socioekonomiska faktorer såsom låg inkomst och låg utbildningsnivå har betydelse för deltagandet, och att erbjudande om screening kan behöva anpassas för att öka deltagandet hos kvinnor som oftare uteblir från screening.¹ I samma studie framkom att deltagandet varierar mellan landstingen, vilket indikerar att landstingens sätt att organisera verksamheten har betydelse.² Det tyder på att avgiftsfrihet kan behöva kompletteras med andra insatser för att uppnå ett högt och jämlikt deltagande.

Vårdanalys menar att införandet av avgiftsfrihet behöver följas upp och utvärderas. Därigenom ges också underlag för att utifrån behov vidta andra eller kompletterande åtgärder för att öka deltagandet. Vårdanalys har det pågående uppdraget att följa upp regeringens satsning på förlossningsvården och andra insatser för kvinnors hälsa, och vi ser gärna att uppdraget utökas till att också omfatta införande av avgiftsfri screening för livmoderhalscancer.

¹ Broberg, G., Wang, J., Östberg, A-L., Adolfsson, A., Nemes, S., Sparén, P., Strander, B. (2018). Socio-economic and demographic determinants affecting participation in the Swedish cervical screening program: A population-based case-control study. PloS ONE 13(1): e0190171, januari 2018.

² Ibid.

Beslut om detta yttrande har fattats av vikarierande generaldirektören Karin Nylén. I den slutliga handläggningen har analyschefen Cecilia Stenbjörn deltagit. Utredaren Sofia Almlöf har varit föredragande.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'K' followed by a horizontal line and a loop.

Karin Nylén

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'S' followed by a horizontal line and a loop.

Sofia Almlöf